

Målnummer:	5070-94	Avdelning:	3
Avgörandedatum:	1994-12-21		
Rubrik:	Part i mål hos kronofogdemyndighet har ansetts berättigad att med stöd av 14 kap. 5 § sekretesslagen (1980:100) få ut uppgifter om ekonomiska förhållanden i motparts självdeklaration som förvaras hos myndigheten.		
Lagrum:	9 kap. 19 § och 14 kap. 5 § sekretesslagen (1980:100)		
Rättsfall:	<ul style="list-style-type: none">• RÅ 1981 2:63• RÅ 1984 2:94• RÅ 1986 ref. 18• RÅ 1992 ref. 9		

REFERAT

Nordbanken AB begärde hos Kronofogdemyndigheten i Göteborgs och Bohus län att få ta del av B. och E.P:s självdeklarationer avseende taxeringsåret 1994. Kronofogdemyndigheten beslöt den 9 augusti 1994 att avslå bolagets ansökan och yttrade: I mål U 13374 och 13375/94 verkställer kronofogdemyndigheten ett beslut om kvarstad mot B. och E.P. - Verkställigheten grundar sig på en ansökan från Nordbanken AB som kom in till kronofogdemyndigheten den 22 april 1994. Kvarstadsbeslutet meddelades av Göteborgs tingsrätt den 21 april 1994 och avser dels vissa pantbrev, dels en fastighet och dels annan B.P. och hans maka E.P. tillhörig fast eller lös egendom så att en fordran om 2 446 214 kr kan antas bli täckt vid utmätning. - Som ett led i undersökningen av om det finns egendom som kan kvarstadbälagas i målet har kronofogdemyndigheten inhämtat B. och E.P:s allmänna självdeklaration för 1994 från skattemyndigheten. - Genom sitt ombud har Nordbanken med hänvisning till 14 kap. 5 § sekretesslagen (1980:100) begärt att få ta del av dessa deklarationer. - I mål om verkställighet av kvarstad hos kronofogdemyndighet gäller enligt 9 kap.19 § sekretesslagen sekretess för uppgift om enskilda personliga och ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon honom närtstående lider avsevärd skada eller betydande men om uppgiften röjs. - Bestämmelsen har tillkommit mot bakgrund bl.a av att kronofogdemyndigheten, för att det exekutiva arbetet ska kunna bedrivas på ett ändamålsenligt sätt, ibland behöver skaffa uppgifter om enskilda personliga förhållanden som är utpräglat integritetskänsliga och därför bör kunna skyddas från insyn. I förarbetena till sekretesslagen nämns uppgifter från deklareringshandlingar som ett exempel på sådana ömtåliga uppgifter (prop. 1979/80:2 del A s. 289). - Enligt kronofogdemyndighetens bedömning är uppgifterna i B. och E.P:s deklareringshandlingar sådana att de skyddas av sekretessen i 9 kap. 19 § sekretesslagen. - Frågan är emellertid om denna sekretess skall vika för Nordbankens rätt att såsom part ta del av materialet i målet eller få upplysningar om vad det innehåller. - I en allmän självdeklaration sammanställs uppgifter som ger en ingående bild av den skattskyldiges personliga och ekonomiska förhållanden. För de allra flesta skulle det upplevas som klart integritetskränkande om uppgifter ur deras självdeklaration lämnades ut till andra. Av den här anledningen är också sekretessnivån mycket hög på skatteområdet. - Enligt kronofogdemyndighetens mening är uppgifter ur en gäldenärs deklaration typiskt sett så ömtåliga att de inte bör lämnas ut till borgenären i ett mål om verkställighet. Förhållandena i det mål som nu är aktuellt föranleder ingen annan bedömning. Deklarationen eller uppgifter ur denna kan därför inte lämnas ut till Nordbanken.

Nordbanken AB överklagade hos kammarrätten och vidhöll sina yrkanden samt anförde följande. Självdeklarationerna fanns i mål om verkställighet av kvarstadsbeslut i vilka banken var sökande. Banken hade vid Göteborgs tingsrätt anhängiggjort talan mot B. och E.P. med yrkande att tingsrätten skulle förplikta dem att utge 2 446 214 kr jämte ränta. Tingsrätten hade beviljat banken kvarstad. Under verkställighetsförfarandet av kvarstadsbeslutet hade B. och E.P. lämnat mycket skiftande och diffusa uppgifter om sina tillgångar. I princip hade de intagit den inställningen att de var helt medellösa trots att de var lagfarna ägare till en fastighet, att de indirekt genom handelsbolag och kommanditbolag var lagfarna ägare till ytterligare två fastigheter, att E.P. hade ett betydande aktieinnehav bokfört i sitt namn och att hon hade medel på bankkonto. B. och E.P. hade vidare invändningar om att egendom som de ägde eller som de påstod sig ha överlåtit till annan hade pantsatts i Ryssland och Polen under 1993. Tingsrätten hade funnit att det skäligen kunde befaras att B. och E.P. genom att avvika, skaffa undan egendom eller förfara på annat sätt undandrog sig att betala bankens fordran. Med hänsyn härtill och till B. och E.P:s skiftande uppgifter under verkställighetsförfarandet var det av yttersta vikt för banken att få ta del av alla uppgifter som förekom i verkställighetsärendet. I annat fall kunde banken inte tillvarata sin rätt eller kontrollera kronofogdemyndighetens handläggning av ärendet. - Det fick anses vara en fundamental processrättslig princip att en part skulle ha i princip oinskränkt rätt att ta del av det material som fanns i ett mål eller ärende. Kronofogdemyndigheten synes emellertid inte ha prövat om förutsättningarna enligt 14 kap. 5 § sekretesslagen för att vägra lämna ut handlingarna till banken var uppfyllda. I stället synes myndigheten ha grundat sin bedömning enbart på det förhållandet att man ansåg sekretessen vara sträng på skatteområdet. Således hade man helt förbisett att även absolut sekretess fick vika för en parts rätt till insyn i sitt ärende. I detta fall saknades stöd för att det med hänsyn till allmänt eller enskilt intresse skulle vara av synnerlig vikt att innehållet i deklarationerna inte röjdes.

Kammarrätten i Göteborg (1994-08-19, Kihlgren, Svensson, referent, Sandeblad) gjorde samma bedömningar som kronofogdemyndigheten och ändrade därför inte de överklagade besluten.

Hos Regeringsrätten fullföljde Nordbanken AB sin talan.

Prövningstillstånd meddelades.

Regeringsrätten (1994-12-21, Brink, Palm, Wadell, Ragnemalm, Lavin) yttrade: Skälen för Regeringsrättens avgörande. Enligt 9 kap. 19 § första stycket sekretesslagen gäller sekretess hos bl.a. kronofogdemyndigheten i mål eller ärende angående exekutiv verksamhet för uppgift om enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider avsevärd skada eller betydande men om uppgiften röjs.

I prop. 1979/80:2 med förslag till sekretesslag m.m., Del A, utta1as bl.a. att det föreligger behov av att hos kronofogdemyndighet sekretesskydda sådana uppgifter om enskilda som är utpräglat integritetskänsliga och vilkas röjande skulle medföra betydande men för den enskilde. För att det exekutiva arbetet skall kunna bedrivas på ett ändamålsenligt sätt behöver kronofogdemyndighet från bl.a. myndigheter skaffa sig sådana uppgifter om gäldenären som ger underlag för att bedöma gäldenärs betalningsförmåga. Det kan röra sig om vitt skilda slag av uppgifter såsom uppgifter från deklaraionshandlingar men också uppgifter om anstaltsvistelse, arbetslöshet och sjukdom (s. 288-289).

I förevarande fall rör det sig om uppgifter i B. och E.P:s självdeklarationer för taxeringsåret 1994, vilka kronofogdemyndigheten införskaffat från skattemyndigheten som ett led i undersökningen av vad som kan beläggas med kvarstad i det av Nordbanken anhängiggjorda målet om verkställighet av kvarstadsbeslut avseende egendom tillhörig B. och E.P. I likhet med underinstanserna finner Regeringsrätten att utlämnande av dessa uppgifter - som hos skattemyndigheten är föremål för absolut sekretess utan möjlighet att

beakta större eller mindre skaderisk (9 kap. 1 § sekretesslagen) - skulle medföra sådan skada eller sådant men som avses i 9 kap. 19 § första stycket sekretesslagen. Uppgifterna omfattas således av sekretess.

Enligt 14 kap. 5 § första stycket sekretesslagen hindrar emellertid inte sekretess att sökande, klagande eller annan part i mål eller ärende hos domstol eller annan myndighet tar del av handling eller annat material i målet eller ärendet. Handling eller annat material får dock inte lämnas ut, i den mån det av hänsyn till allmänt eller enskilt intresse är av synnerlig vikt att sekretessbelagd uppgift inte röjs. Uttrycket "synnerlig vikt" markerar att det skall vara fråga om undantagssituationer, i vilka det syfte som bär upp sekretessregeln framstår som särdeles tungt vägande i förhållande till partens intresse av full insyn i materialet i ärendet. Utgångspunkten är att partens intresse i det stora flertalet situationer skall tillmätas större betydelse och sekretessen vika.

Nordbanken är sökande och således part i det hos kronofogdemyndigheten anhängiggjorda verkställighetsmålet. Som sådan har banken - med de begränsningar som följer av 14 kap. 5 § sekretesslagen - rätt att ta del av det som tillförts målet, bl.a. de efterfrågade deklarationshandlingarna (jfr Hellners/Malmqvist, Nya förvaltningslagen, 3 u. 1991, s. 173). För att Nordbanken skall kunna bevaka sina intressen i målet är det uppenbarligen av största vikt att man har kännedom om och tillfälle att bemöta innehållet i de av myndigheten infordrade handlingarna. Endast genom insyn i materialet kan banken vidare kontrollera att handläggningen sker på ett ändamålsenligt och korrekt sätt.

Kronofogdemyndigheten har i sitt av kammarrätten ej ändrade beslut hävdad att uppgifter ur en gäldenärs deklARATION typiskt sett är så ömtåliga att de inte bör lämnas ut till borgenären i ett mål om verkställighet och att förhållandena i det aktuella målet inte föranleder någon annan bedömning. Ett sådant synsätt låter sig emellertid svårligen förena med den i 14 kap. 5 § sekretesslagen stadgade huvudregeln. Det förhållandet att uppgifter i deklarationshandlingar, som normalt är av integritetskänslig natur, i lagen belagts med sekretess medför inte att dessa också i förhållande till part "typiskt sett" bör hemlighållas. Tvärtom skall de enligt huvudregeln lämnas ut, trots att de är föremål för sekretess. Endast i rena undantagsfall får offentligheten vika till förmån för ett starkt sekretessintresse. Huruvida förutsättningar för en sådan avvikelse föreligger beror på en bedömning i det enskilda fallet, där skadeverkningarna av ett offentliggörande av innehållet i den konkreta, i princip sekretessbelagda handlingen får vägas mot intresset av partsinsyn.

Vid en avvägning mellan Nordbankens intresse såsom part av att få insyn i ärendet hos kronofogdemyndigheten och B. och E.P:s intresse av att uppgifterna inte röjs finner Regeringsrätten att det inte av hänsyn till dem - eller något allmänt intresse - är av synnerlig vikt att vägra utlämnande av sådana uppgifter i deklarationerna som avser ekonomiska förhållanden. Däremot kräver inte Nordbankens intresse av partsinsyn att uppgift, som är av renodlat personlig art, lämnas ut.

På grund av vad sålunda har anförts skall Nordbankens talan bifallas utom såvitt avser den uppgift om namn på mottagare av periodiskt understöd som finns i båda deklarationerna under rubriken Allmänna avdrag.

Regeringsrättens avgörande. Regeringsrätten upphäver kammarrättens dom och kronofogdemyndighetens beslut och återförvisar målet till kronofogdemyndigheten för ny handläggning i enlighet med vad ovan anförts.

Föredraget 1994-11-29, föredragande Liljeros, målnummer 5070-1994 och 5073-1994

Sökord: Allmän handling

Litteratur: prop. 1979/80:2 Del A, s. 287-291, s. 332-335; prop. 1992/93:198, s. 61-68; JO 1982/83, s. 296; JO 1984/85, s. 275; JO 1988/89, s. 242; Corell m.fl., Sekretesslagen (1992), s. 312-314, s. 403-408; Hellners-Malmqvist, Nya förvaltningslagen (1991), s. 173.
